

privind câteva odăjdii neamintite atât de el cât și de harnicul bucovinean Dimitrie Dan.³

Numele sub care înșirăm odoarele putnene sînt prin urmare cele date de Tafrali.⁴

CRUCI

Nr. 1

Crucea așa zisă din „Scumpul Lemn.”

Organizatorii expoziției nu au ținut seamă pentru datare de o lucrare a lui V. Laurent,⁵ unde se dovedește că crucea a fost făcută pe la 1760 pentru a sluji nevoilor bănești ale mînăstirii Xeropotamu dela Muntele Athos, care trimisese în țările romîne pe vestitul monah Daponte. (Vitrina fiind închisă mi-a fost cu neputință a verifica însemnarea de pe spatele crucii, cf. V. Laurent, *op. cit.*, p. 74, nr. 1 și p. 77).

Nr. 4

Crucea hatmanului Gavril.

Inscripția :

†СѢА КРЪ[СТЪ] СѢТКОРИ ГАВРИА ХЕТМАН И КНИГИНЪ ЕГО АНАСТАСІА ДЕНА УТЦС
КИР АНАСТАСІЕ ЕП(ІС)К(О)ПС РАДОКАСКОМЪ · КЛ(Ъ)Т · 1760 · М · Р · В.

Dan p. 50 = Tafrali, p. 5 (nefotografiat) citeau КРЪСТЪ, СЪ КНИГИНЪ,
АНАСТАСІА, АНАСТАСІЮ ЕПІСКОП РАДОКАСКОМЪ КЛѢТ...

Crucea a fost dăruită de fratele lui Vasile Lupu, Gavril hatmanul și cu soția către episcopul Anastasie al Rădăuților la 1638 sau 1639. Crucea este din lemn de chiparos frumos lucrat. Înălțimea ei este de 22,5 cm. (cu mîner cu tot) iar lărgimea atinge aproape 7,5 cm. Pe una din fețele crucii s-au săpat doi evangheliști, Maica Domnului și Sf. Ion, iar la mijloc se vede Răstignirea. Cea-laltă față a crucii arată Botezul Domnului cuprins între chipurile a doi îngeri

³ D. Dan, *Mînăstirea și comuna Putna*, București, 1905. Date bibliografice asupra Putnei și odoarelor sale în bibliografia întocmită de Daniela Bratu (cf. volumul Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R., Ștefan cel Mare, 500 de ani de la înscăunare..., București, 1957, numerele 403—409 și 493—497; de adăugat însă lucrarea deosebit de însemnată a lui Gabriel Millet (în colaborare cu Hélène des Ylouses), *Broderies religieuses de style byzantin*, (text și album) Paris, 1947 (o parte din album a apărut în 1939). Nu am folosit lucrările lui I. D. Ștefănescu, Em. Turdeanu etc. decît în unele cazuri, deoarece nu tindem să dăm aci o lucrare exhaustivă, ci doar materiale de studii.

⁴ Ne mulțumim a face cunoscut în această lucrare observațiile noastre, fără a intra în discuții privind arta feudală moldovenească îndeobște și fără a ne deda unor cercetări mai largi asupra acestor odoare. Nădăjduim însă că vom putea, cu alt prilej, să încercăm a zugrăvi liniile mari ale culturii vechi romînești.

⁵ V. Laurent, *La prétendue croix byzantine du trésor de Putna*, extras din Acad. Roumaine, « Bulletin de la section historique », XXV—I, Bucarest, 1944, p. 71—88.